

A Relationship between Learning Behavior Based on Professional Competency and Happiness in Learning among Dental Students¹

Pariyawit Nurash²

Wichuda Kijtorntam³

Received: June 20, 2015 Accepted: July 12, 2015

Abstract

This research aimed to compare learning behavior based on professional competency between dental students from different background, and to study the relationship between learning behavior based on professional competency and happy learning. The 341 students of the 5th year of undergraduate dental students were selected by a two-stage random sampling. The questionnaire applied in this study was a 6-rating scale comprised two parts: 1) learning behavior based on professional competency; and 2) happy learning. The alpha coefficients of Cronbach were 0.903 and 0.809 respectively. The data was analyzed using descriptive statistics and Canonical correlation analysis. The research results revealed dental students performed high level of learning behavior based on professional competency ($M = 4.68 - 4.71$). Dental students studying in small university performed higher level of learning behavior based on professional competency than those in large university. Dental students, whose parents had high income and educational level, more than bachelor degree, had higher level of happy learning than lower group. Learning behavior based on professional competency correlated with happy learning in middle level (42 Percentage), statistical significantly at .05 level.

Keywords: Dental students, Learning behavior, Professional competency, Happy learning

¹ Research Article

² Doctoral student in Applied Behavioral Science Research, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, Bangkok Thailand. e-mail: htr_nr@hotmail.com. Tel.: 089-059-7876

³ Assist. Prof. Dr., Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, Thailand

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพ กับความสนใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์¹

ปริญญาวิทย์ นุราช²

วิชุดา กิจธรรม³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพและความสนใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพกับความสนใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตทันตแพทย์ปีที่ 5 จำนวน 341 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์และความสนใจในการเรียน มีสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคเท่ากับ 0.903 และ 0.809 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและสหสัมพันธ์คานอนิคอล ผลการวิจัยพบ นิสิตมีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.68 – 4.71) นิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดเล็กมีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ นิสิตทันตแพทย์ที่บิดาและมารดามีรายได้สูง และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะมีความสนใจในการเรียนสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำ และมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์มีความสัมพันธ์กับความสนใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ปานกลาง (ร้อยละ 42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: นิสิตทันตแพทย์ พฤติกรรมการเรียน สมรรถนะวิชาชีพ ความสนใจในการเรียน

¹ บทความวิจัย

² นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
e-mail: htr_nr@hotmail.com. โทร. 089-059-7876

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสุขคือสิ่งที่มนุษย์แสวงหา (วิทย์ วิศทเวทย์, 2535) ซึ่งความสุขในการกระทำสิ่งใดก็ตาม เป็นความรู้สึกที่ดีที่เกิดจากภายในจิตใจของแต่ละบุคคลที่มีต่อการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำต่างๆ จากประสบการณ์ โดยการรับรู้ในสิ่งที่กระทำนั้น (Warr, 1990) ความสุขใจเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลตามแรงปรารถนาในสิ่งนั้นๆ มีความพึงพอใจในเป้าหมายของชีวิต ส่งผลต่อความพึงพอใจในตนเองทำให้เกิดความรู้สึกของอารมณ์ทางบวกสูงกว่าทางลบ (Diener, 2003 อ้างใน งามตา วินิตานนท์ และอุษา ศรีจินดารัตน์, 2551)

ความสุขกับการเรียนรู้เป็นสิ่งเกี่ยวเนื่องกันมาก การเรียนรู้สามารถทำให้เกิดความสุขได้โดยเฉพาะเมื่อมีใจใฝ่รู้ ขณะเดียวกันความสุขก็เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ และหากเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมายและใช้ความคิดอย่างถูกวิธี ช่วยให้ชีวิตมีคุณค่า สามารถพัฒนาตนเองและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างไม่มีประมาณ การเรียนรู้ที่ถูกต้องนั้นย่อมช่วยให้เข้าถึงความจริง น้อมใจสู่ความดี และเกิดความสุขในที่สุด เป็นความสุขที่เกิดขึ้นท่ามกลางชีวิตที่เรียบง่าย และเอื้อเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น ขณะเดียวกันก็ช่วยเสริมสร้างปัญญาของสังคมส่วนรวมให้องกงามขึ้น (พระไพศาล วิสาโล, 2555) ทั้งนี้ งามตา วินิตานนท์ และ อุษา ศรีจินดารัตน์ (2551) ได้ศึกษาความสุขใจของผู้เรียน พบว่า มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพึงพอใจในชีวิต คือเป็นบุคคลที่จะ

ตัดสินใจประเมินค่าคุณภาพชีวิตของตนเองใน 4 ด้านได้ดี คือ ชีวิตส่วนตัว ครอบครัว การเรียน และสังคม ว่ามีความพึงพอใจในชีวิตด้านดังกล่าวมากเพียงใด 2) มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเป็นการตัดสินใจคุณค่าของตน (Self) และแสดงออกในรูปเจตคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง ซึ่งเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะการประเมินผู้อื่น โครงสร้างของภาพที่เกี่ยวกับตนเองจากนั้นจึงค่อยพัฒนาจากความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ ทำให้เกิดมโนภาพของตนเองจากผลงานความสามารถทางคุณลักษณะต่างๆ ตามมาตรฐานของค่านิยมส่วนตนแล้วพัฒนาเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง หรือความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและ 3) ความสัมพันธ์ด้านบวกกับผู้อื่น ซึ่งผู้เรียนจะรับรู้เกี่ยวกับปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนใน สังคมวิชาชีพที่ตนเลือก เช่น ห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ร่วมรู้สึกเข้าใจผู้อื่น เปิดเผยหรือแสดงความห่วงใยผู้อื่น ซึ่งองค์ประกอบของความสุขใจเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุหรือหลายปัจจัย โดยเฉพาะผู้เรียนในสาขาวิชาชีพด้านสาธารณสุขที่คนไทยมีความรัก เชื่อถือ และศรัทธา เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วย ความตายของมนุษย์ เมื่อได้รับการช่วยเหลือ ได้รับการรักษา การได้รับการยอมรับทางสังคมก็เกิดขึ้น ดังนั้นกลุ่มวิชาชีพทางสาธารณสุขจึงมีอำนาจทางความคิด จิตใจ และการยอมรับของสังคมมาก และหนึ่งในนั้นคือ วิชาชีพทันตแพทย์ (Dental services) ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพบริการ (Professional services) ที่ให้การดูแลสุขภาพอนามัยในช่องปาก เป็นวิชาชีพที่

ต้องมีการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน สมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ มีองค์ความรู้ที่ทำหน้าที่ในการกำกับและดูแลภายใต้เกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ พ.ศ. 2555 ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นวิชาชีพ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมาย การรักษาสีฟันผู้ป่วย ทักษะการสื่อสาร งานวิจัย การพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ด้านความรู้วิทยาศาสตร์พื้นฐานและวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์และทันตแพทย์ รวมถึง โรคและภาวะแทรกซ้อนต่างๆ เทคนิคทางการแพทย์ และวิทยาศาสตร์ทางคลินิก 3) ด้านทักษะทางคลินิก เป็นการปฏิบัติการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล ด้วยการซักประวัติ การถ่ายภาพรังสี การบันทึกข้อมูล การดูแลและส่งต่อผู้ป่วย การวินิจฉัย การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโรค การวางแผนการรักษาการดูแลผู้ป่วยเป็นองค์รวม (Holistic approach) และ 4) ด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เป็นการปฏิบัติด้านการประเมินสุขภาพช่องปาก อย่างเป็นองค์รวม ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน เริ่มด้วยการระบุปัญหา การวางแผน การส่งเสริมและพัฒนา การประเมินผลจากการถามย้ำ สามารถดำเนินการส่งเสริมสุขภาพในช่องปากได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการประเมินผลการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพของทันตแพทย์ อัลปิโนและคณะ (Albino, et al., 2008) ได้ยึดตามแนวทางการเรียนตามสมรรถนะ การปฏิบัติทางคลินิกของ ตามรูปแบบปริมิตของ มิลเลอร์ (Miller, 1990) จากสมรรถนะขั้นพื้นฐานสู่สมรรถนะขั้นการปฏิบัติ ทั้งหมด 4 ขั้น ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การรับรู้ ระลึกและตระหนักได้ (Knows) เป็นการระบุได้ว่าสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นมีบริบทหรือสถานการณ์อย่างไร โดยความรู้เหล่านั้นยังไม่อ้างถึงการดูแลรักษาผู้ป่วย พฤติกรรมการเรียนในระดับนี้ ได้แก่ การท่องจำ การอธิบาย และสามารถตอบคำถามได้ว่าใครอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ได้ ขั้นที่ 2 การประยุกต์ความรู้ที่มีแก้ไขสถานการณ์จำลองได้ (Knows how) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาเมื่ออยู่ในสถานการณ์จำลอง เช่น การเขียนรายงานโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based essay) เป็นต้น โดยกรณีศึกษาเหล่านี้จะจำลองสถานการณ์เสมือนจริงของผู้ป่วย นิสิตต้องอธิบายว่าจะใช้วิธีการใดจัดการแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองนั้นๆ อย่างเป็นขั้นตอนถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยสามารถวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณจากปัญหา ปัจจัยสภาพแวดล้อมเงื่อนไขต่างๆ โดยใช้ข้อมูลทางการแพทย์ และวิทยาศาสตร์ ในการอธิบาย เชื่อมโยงเนื้อหาจากหลายสาขาวิชาการเพื่ออธิบายกลไกการเกิดโรค และอธิบายขั้นตอนในการรักษาผู้ป่วยได้ ขั้นที่ 3 การแสดงให้เห็นถึงวิธีการในการปฏิบัติว่า ทำได้หรือไม่ (Shows how) เป็นขั้นที่นิสิตสามารถแสดงให้เห็นว่า การใช้ทักษะในทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และได้งานตรงตามมาตรฐานในสถานการณ์จำลองเป็นอย่างไร ภายใต้การดูแลของอาจารย์อย่างใกล้ชิดซึ่งในระดับนี้นิสิตต้องใช้ความสามารถที่ซับซ้อนกว่าการรับรู้ และการอธิบายการแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลอง ในนินิสิตต้องปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎีในสถานการณ์จำลองนั้นๆ พฤติกรรม

การเรียนในชั้นนี้ ได้แก่ การฝึกทักษะทางวิชาชีพต่างๆ ในห้องปฏิบัติการหรือในหุ่นจำลอง และขั้นสุดท้ายคือ ขั้นที่ 4 เป็นการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาได้ในสถานการณ์จริง (Does) ขั้นนี้นิสิตจะต้องสามารถให้บริการ การดูแลรักษาผู้ป่วยได้จริง ตามมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ ด้วยความรับผิดชอบในฐานะทันตแพทย์ นิสิตต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ การประเมิน การตัดสินใจ มีความชำนาญในการดูแลรักษาผู้ป่วยตามหลักวิชาการได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นจะเห็นว่า การที่นิสิตทันตแพทย์จะต้องเรียนรู้จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ให้ได้มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ได้นั้น นิสิตทันตแพทย์จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนในสังคมหลายกลุ่ม เช่น อาจารย์ ผู้สอน ผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา หน่วยบริการในชุมชน และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางสังคม การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ นิสิตก็จะตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพทันตแพทย์ เกิดความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลต่อความสุขใจในการทำงานหรือการเรียนของตน สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างแรงจูงใจได้อย่างต่อเนื่องด้วยผลงานที่ยั่งยืน มากกว่าการจูงใจด้วยทรัพย์สินเงินทอง ทำให้คนในสังคมให้การยอมรับนับถือ ให้เกียรติทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความจริงใจต่อกัน (สุเทพ บุญเนียน, 2551) ดังนั้นการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์มีความสัมพันธ์กับความสุขใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์อย่างไร โดยสนใจชุดตัวแปรดังนี้

พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ ใช้ตามแนวคิดของทันตแพทย์สภา พ.ศ. 2555 มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ 1) ด้านความเป็นวิชาชีพ 2) ด้านความรู้ วิทยาศาสตร์พื้นฐานทางการแพทย์และทันตแพทย์ 3) ด้านทักษะทางคลินิก และ 4) ด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก และแนวคิดของ อัลบิโน และคณะ (Albino, et al., 2008)

ความสุขใจในการเรียน จากการศึกษาและสังเคราะห์โดย งามตา วนิทานนท์ และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2551) มีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) ความพึงพอใจในชีวิต ตามแนวคิดของ ไดเนอร์และคณะ (Deiner, et. al., 1984) 2) ความภาคภูมิใจในตนเอง ตามแนวคิดของ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1965) และ 3) ความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่นๆ ตามแนวคิดของ ริฟฟ์ และคณะ (Ryff, et al., 1995)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพและความสุขในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพกับความสุขใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพแตกต่างกัน
2. นิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความสุขใจในการเรียนแตกต่างกัน

3. พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 5 ตามหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต ที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจากทันตแพทยสภา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 729 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของยามานะ (Yamane, 1967) ซึ่งพบว่า ประชากรที่ศึกษามีจำนวน 729 คน ควรมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 258 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 รวมจำนวน 341 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยชั้นที่ 1 มีขนาดของมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยของการสุ่ม แบ่งออกเป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ จำนวน 2 มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขนาดเล็ก จำนวน 7 มหาวิทยาลัย คิดตามสัดส่วนได้มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่จำนวน 1 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขนาดเล็กจำนวน 4 มหาวิทยาลัย ชั้นที่ 2 สุ่มคัดเลือกนิสิตทันตแพทย์ชั้นปีที่ 5 จากมหาวิทยาลัยที่คัดเลือกไว้ในชั้นที่ 1 ตามสัดส่วนของจำนวนนิสิตที่รับเข้า เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

การพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ 4 ด้าน คือ 1) ความเป็นวิชาชีพ 2) ความรู้พื้นฐานทางการแพทย์และทันตแพทย์ 3) ทักษะทางคลินิก และ 4) การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ของทันตแพทยสภา (2555) เป็นแบบวัดมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 35 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.260-0.693 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.903 และแบบวัดความสุขในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในชีวิต 2) ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และ 3) ความสัมพันธ์ด้านบวกกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดความสุขในการเรียนของงามตา วณิชานนท์ (2551) เป็นแบบวัดมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.809

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

นิสิตทันตแพทย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.70) มีรายได้ของบิดาและมารดาสูงกว่า 50,000 บาท (ร้อยละ 58.70 และ 44.60 ตามลำดับ) มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 75.10 และ 73.30 ตามลำดับ) และศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก (ร้อยละ 73.6)

ผลการทดสอบสมมติฐาน 1: นิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพระหว่างนิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน 6 ด้าน

ประกอบด้วย 1) เพศ 2) รายได้ของบิดา 3) รายได้ของมารดา 4) การศึกษาของบิดา 5) การศึกษาของมารดา และ 6) มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตทุกกลุ่มมีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.68 – 4.71 จากคะแนนเต็ม 6) และมีเพียงภูมิลำเนาในมหาวิทยาลัยที่ส่งผลให้มีความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพโดยนิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดเล็กมีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละของนิสิตทันตแพทย์จำแนกตามภูมิลำเนา ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมตามสมรรถนะวิชาชีพ และผลการทดสอบ t

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ	Mean	SD	t
1. เพศ					
ชาย	100	29.30	4.71	0.34	0.827
หญิง	241	70.70	4.68	0.33	
2. รายได้ของบิดา					
≤50,000 บาท	141	41.30	4.67	0.37	0.746
≥50,000 บาท	200	58.70	4.70	0.31	
3. รายได้ของมารดา					
≤50,000 บาท	189	55.40	4.68	0.34	0.603
≥50,000 บาท	152	44.60	4.70	0.32	
4. การศึกษาของบิดา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	85	24.90	4.70	0.34	0.202
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	256	75.10	4.69	0.33	
5. การศึกษาของมารดา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	91	26.70	4.69	0.37	0.148
ปริญญาตรีขึ้นไป	250	73.30	4.69	0.32	

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ	Mean	SD	t
6. มหาวิทยาลัย					
ขนาดใหญ่	90	26.4	4.61	0.33	2.528*
ขนาดเล็ก	251	73.6	4.72	0.33	
รวม	341	100			

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน 2: นิสิต ทันตแพทย์ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันมีความ สุขใจในการเรียนแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความสุขใจในการเรียนระหว่างนิสิตทันตแพทย์ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันพบว่า นิสิตทันตแพทย์ที่บิดาและมารดามีรายได้สูง มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะมี

ความสุขใจในการเรียนสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำ และมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในขณะที่นิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก มีความสุขใจในการเรียนสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสุขใจในการเรียน และผลการทดสอบ t

ภูมิหลัง	Mean	SD	t
1. เพศ			
ชาย	3.99	0.61	1.356
หญิง	3.91	0.62	
2. รายได้ของบิดา			
≤ 50,000 บาท	3.80	0.53	3.433*
≥ 50,000 บาท	4.03	0.66	
3. รายได้ของมารดา			
≤ 50,000 บาท	3.79	0.54	5.017*
≥ 50,000 บาท	4.12	0.67	
4. การศึกษาของบิดา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.75	0.45	3.272*
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	4.00	0.65	
5. การศึกษาของมารดา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.74	0.51	3.478*
ปริญญาตรีขึ้นไป	4.00	0.64	
6. มหาวิทยาลัย			
ขนาดใหญ่	3.66	0.49	5.042*
ขนาดเล็ก	4.03	0.63	

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน 3: พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกออลระหว่างพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์และความพึงพอใจในการเรียน โดยพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความเป็นวิชาชีพ 2) ความรู้พื้นฐานทางการแพทย์และทันตแพทย์ 3) ทักษะทางคลินิก และ 4) การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ในขณะที่ความพึงพอใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในชีวิต 2) ความภาคภูมิใจในตนเอง และ 3) ความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคล

อื่น พบว่า พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ปานกลาง (ร้อยละ 42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการส่งเสริมสุขภาพช่องปากมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์มากที่สุด (ร้อยละ 82.3) ในขณะที่ความภาคภูมิใจในตนเองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ มากที่สุด (ร้อยละ 68.5) และความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลอื่นมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ รองลงมา (ร้อยละ 61.0) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คาโนนิกออลและค่าน้ำหนักมาตรฐานคาโนนิกออลระหว่างชุดตัวแปรพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์และความพึงพอใจในการเรียน

ตัวแปร	ชุดตัวแปร	ค่าน้ำหนักมาตรฐานคาโนนิกออล
1. พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์	1.1 ความเป็นวิชาชีพ	-0.269
	1.2 ความรู้พื้นฐานทางการแพทย์และทันตแพทย์	0.031
	1.3 ทักษะทางคลินิก	-0.081
	1.4 การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก	-0.823
2. ความพึงพอใจในการเรียน	2.1 ความพึงพอใจในชีวิต	-0.052
	2.2 ความภาคภูมิใจในตนเอง	-0.685
	2.3 ความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลอื่น	-0.610
สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Eigen Value)		0.176
สหสัมพันธ์คาโนนิกออล		0.420
P-value		0.000*

การอภิปรายผล

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า นิสิตทันตแพทย์ทุกกลุ่ม (เพศ รายได้ของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ขนาดมหาวิทยาลัย) มีพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพอยู่ในระดับสูงและมีเพียงภูมิหลังด้านมหาวิทยาลัยขนาดเล็กเท่านั้นที่ส่งผลให้มีความแตกต่างกันของพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพ จากผลที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่า ภูมิหลังของนิสิตทันตแพทย์มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสังคมครอบครัวและโรงเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิตเป็นอย่างมาก ด้วยวิชาชีพทันตกรรมเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ทุนทรัพย์ ความสำเร็จของบุคคลที่อยู่รอบตัวนิสิตเป็นผู้สนับสนุนปัจจัยภูมิหลังจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันการศึกษาไม่ควรมองข้ามเพราะจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานของวิชาชีพหรือไม่อย่างไร สอดคล้องกับการศึกษาของ มิตรรา เจิมพันธ์ (2545) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่พบว่า นักเรียนหญิงจะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังเรียนมากกว่าเพศชาย และงานของ สุภาสิณี นุ่มเนียน (2546) ที่ศึกษาพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อหน้าที่ ขณะเรียนในโรงเรียนมากกว่านักเรียนชาย สำหรับด้านรายได้ของบิดามารดา สอดคล้องกับงานของ สุภาสิณี นุ่มเนียน (2546) ที่ศึกษาพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวสูงจะเป็น

ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การเรียนของตน ดีกว่านักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำและงานวิจัยของ สุมิตรรา เจิมพันธ์ (2545) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีครอบครัวมีรายได้สูงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ และระดับการศึกษาของบิดามารดา สอดคล้องกับงานของ กิตติรัตน์ ชัยรัตน์ (2547) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีบิดามารดามีระดับการศึกษาสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงเช่นเดียวกัน และปัจจัยด้านขนาดของมหาวิทยาลัยที่พบว่า ส่งผลต่อความแตกต่างต่อพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพของนิสิตทันตแพทย์ สอดคล้องกับงานของ นิตยา เหมือดไธสง (2543) ที่ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านนักเรียน ครูและโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน คือ ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคณิตศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า นิสิตทันตแพทย์ที่มีบิดาและมารดามีรายได้สูง มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยขนาดเล็กจะมีความสุขในการเรียนสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำและมีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี ในขณะที่นิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษามหาวิทยาลัยขนาดเล็กมีความสุขในการเรียนสูงกว่านิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้วยวิชาชีพทันตแพทย์นั้นเป็นวิชาชีพที่ผู้เรียน

ต้องมีความรู้ที่ถูกต้องหลักวิชาการและสามารถปฏิบัติการทางทันตกรรมได้ดี ลักษณะของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความสุขใจในการเรียนของผู้เรียนโดยเฉพาะด้านรายได้และระดับการศึกษาซึ่งในกลุ่มวิชาชีพทันตแพทย์เป็นวิชาชีพที่เรียนหนักและงานจะต้องมีความผิดพลาดน้อยหรือไม่ควรผิดพลาดเลยบางครั้ง นิสิตทันตแพทย์จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะและสนับสนุนในเรื่องหลักวิชาการที่ตนเรียน บิดามารดาจึงจะต้องมีการระดับการศึกษาสูงระดับหนึ่งที่จะให้คำชี้แนะได้ ประกอบกับการเรียนวิชาชีพทันตแพทย์มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมากมายหลายรายการซึ่งแต่ละรายการมีราคาสูง แม้จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแต่จะมีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากนั้นซึ่งนิสิตจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากบิดามารดาซึ่งสอดคล้องกับงานของ บัทมา ทองสม (2554) ที่พบว่า คุณลักษณะของบิดามารดา/ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสุขใจในการเรียนซึ่งเป็นลักษณะที่นักศึกษาพยาบาลบัณฑิตได้รับคือ การตอบสนองทางกายภาพ และความสุขอีกด้านหนึ่งที่นิสิตทันตแพทย์จะได้รับน้อยมากหากเป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ และได้รับการดูแลไม่ทั่วถึง แต่ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก นิสิตจะมีความสุขมากกว่า เพราะการเข้าถึงอาจารย์ การเข้าถึงเนื้อหาการสอนจะง่ายกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ระหว่างอาจารย์และเพื่อนๆ จะใกล้ชิด

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความสุขใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอระหว่างพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์และความสุขใจในการเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางโดยด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปากมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์มากที่สุด ในขณะที่ความภาคภูมิใจในตนเองมีอิทธิพลต่อความสุขใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์มากที่สุด และความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลอื่นมีอิทธิพลต่อความสุขใจในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์รองลงมา เนื่องด้วยการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปากมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกและชุมชน นิสิตจึงต้องมีการสัมพันธ์กับผู้ป่วยและบุคคลต่างๆ เพื่อทำการรักษาสุขภาพทั่วไปและช่องปาก เมื่อการดำเนินงานเป็นไปได้ด้วยดี ทำให้นิสิตทันตแพทย์เกิดการตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพและประกอบกับการได้รับการยอมรับจากบุคคลต่างๆ ในสังคม ได้รับการต้อนรับและยกย่องให้เกียรติในฐานะเป็นบุคลากรทางการแพทย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงส่งผลให้นิสิตเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบุคคลต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาทางการเรียนของ อัลบิโนและคณะ (Albino, et al. 2008) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาการเรียนจากความรู้พื้นฐานสู่การปฏิบัติในขั้นตอนที่ 4 กล่าวว่า การเรียนปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง (Does) คือ นิสิตสามารถให้การบริการ การดูแลรักษาผู้ป่วยได้จริงตามมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ ด้วยความ

รับผิดชอบในฐานะทันตแพทย์ที่สามารถการประเมินสุขภาพช่องปากอย่างเป็นองค์รวม ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวการปฏิบัติงานของนิสิตจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยและคนในชุมชน ทำให้ นิสิตได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ป่วยและคนในชุมชน สอดคล้องกับงานของ ศรีวรรณา ตันศิริ และคณะ (2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงานที่ปฏิบัติกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ผลพบว่า การปฏิบัติงานหลักที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 14.62$) โดยเฉพาะการปฏิบัติงานบริการในโรงเรียน ชุมชน และคลินิกตรวจโรคทั่วไป ร้อยละ 51 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานเพื่อบริการแก่ชุมชน สังคม และงานบริการด้านคลินิกมีผลต่อความรู้สึกที่ดีของผู้ปฏิบัติ เมื่อได้ทำหน้าที่นั้นเพื่อบุคคลอื่น และสอดคล้องกับงานของ จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล (2546) ซึ่งพบว่า ความสุขในการทำงานเกิดจากพยาบาลมีความรักและเอาใจใส่งาน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่องานที่ทำ มองเห็นคุณค่าของงานและประโยชน์ที่ทำได้กระทำความดี กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และมีประโยชน์ต่อสังคม ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ สุขใจที่ได้ทำงานที่ชอบ และงานนั้นประสบความสำเร็จ ดังนั้นลักษณะของบางวิชาชีพ ลักษณะของงานบางอย่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมและส่งผลให้บุคคลนั้นมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้เช่นกัน โดยเฉพาะการได้

ทำอะไรเพื่อผู้อื่นและได้รับสัมพันธภาพที่ดีกลับมาความสุขจึงเกิดขึ้น และสอดคล้องกับงานของ เนตรสวรรค์ จินตนาวลี (2553) ที่ศึกษาความสุขในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า พยาบาลที่มีความสุขในระดับสูงและระดับต่ำมีมุมมองของความสุขในการปฏิบัติงานอันเกิดจากสัมพันธภาพ เกิดจากความสำเร็จในงาน เกิดจากความรับผิดชอบ เกิดจากความสามารถที่ปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย เกิดจากการได้รับการยอมรับทางสังคม และงานของ นิตยา ยงภูมิพุกธา (2543) ศึกษาการเรียนปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางคลินิก เป็นตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น นิสิตทันตแพทย์ควรตั้งใจและมุ่งมั่นในเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์ในด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปากมากๆ และฝึกฝนเรียนรู้ในการออกฝึกปฏิบัติงานเพื่อชุมชนและสังคม นอกเหนือไปจากตารางเรียนปกติ เพราะปัจจุบันมีโครงการกิจกรรมเพื่อสาธารณะที่เกี่ยวกับงานทันตกรรมมากมาย เช่น การออกหน่วยทันตกรรมพระราชทาน ในโครงการของมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอสว.) และวันทันตสาธารณสุข และอื่นๆ เป็นการเรียนรู้ นอกห้องเรียนเพื่อช่วยเหลือคนในสังคม พฤติกรรมการเรียนแบบนี้จะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม นำมาซึ่งการได้รับเกียรติ ความน่าเชื่อถือแห่งวิชาชีพ และสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชนและสังคมทั่วไป ทั้งหมดนี้จะเป็น

กำลังใจ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นิสิตมีความสุขในการเรียนจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่นได้มาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ผลวิจัยที่ได้ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนตามมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์กับความสุขในการเรียนบางด้าน ซึ่งโดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์ให้ชุมชน การรักษาโรคทางทันตกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยและบุคคลต่างในชุมชน ดังนั้นสถาบันการศึกษาทางทันตแพทย์ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาโรคทันตกรรมให้กับสังคมมากขึ้นนอกเหนือจากการเรียนตามหลักสูตร เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้นิสิตทันตแพทย์ได้ฝึกปฏิบัติในการออกทำงานร่วมกับผู้อื่นในชุมชน หรือสาธารณชน สร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ จะทำให้นิสิตมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น จะส่งผลต่อการเป็นทันตแพทย์ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ นอกจากการได้เพียงความรู้และทักษะในหลักสูตร

2. ผลการวิจัยที่ค้นพบพฤติกรรมการเรียนตามมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทันตแพทย์มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียน ซึ่งธรรมชาติของวิชาชีพทันตแพทย์มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในสังคมหลายส่วน สังคมมองว่าวิชาชีพนี้ เป็นวิชาชีพที่ช่วยเหลือสังคม ช่วยให้ผู้ป่วยพ้นจากความเจ็บปวด และเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ ได้รับการเคารพนับถือ ดังนั้นในการศึกษา

ครั้งต่อไปควรศึกษาความสุขในมิติอื่นๆ เช่น ความสุขที่เกิดจากคุณค่าทางวิชาชีพ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- งามตา วนิทานนท์ และอุษา ศรีจินดาวัฒน์. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและโรงเรียน ที่มีต่อความสุขใจและพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: การวิจัยช่วงยาวหลายระยะ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 120. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทันตแพทยสภา. (2555). เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. 2555. สืบค้นจาก http://www.dentalcouncil.or.th/regulation/std_dent.pdf

- เนตรสวรรค์ จิตนาวลี. (2553). *ความสุขในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล จังหวัดสมุทรสาคร*. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน. บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา ยงภูมิพุกธา .(2543). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษาคุณลักษณะครูพี่เลี้ยง สภาพแวดล้อมทางคลินิกกับการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/6851>.
- พระไพศาล วิสาโล. (2554). *ความสุขของนักศึกษาเพื่อปัญญาของแผ่นดิน*. นครปฐม: กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศรีวรรณ ตันศิริ, วรพร ชาวสวนเจริญ, วรชุตินเนตรพิศาลวนิช, ยุพดี เชาวณาพรรณณ์, วิไลพร มหัทธนาภิวัดณ์, โสไมจรรย์ เตชะวรวิมล, ปิยะฉัตร วงษ์พุทธิคุณ และกาญจนา อนุตริยะ. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงานที่ปฏิบัติกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ*. กองการพยาบาล สาธารณสุข สำนักอนามัย นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- Albino, J. E. N., et. al. (2008). Assessing Dental Student's Competence: Best Practice Recommendations in the Performance Assessment Literature and Investigation of Current Practices in Predoctoral Dental Education. *Journal of Dental Education*, 72(12), 1405-1435.
- Barcikowski, & Stevens. (1975). A Monte Carlo Study of the Stability of Canonical Correlations, Canonical Weights and Canonical Variate-Variable Correlations. *Multivariate Behavioral Research*, 10(3), 353-364.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- Diener, E. (2003). Recent finding on subjective well-being. *Indian Journal of Clinical Psychology*, 24(1), 25-41.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.
- Miller G. E. (1990). The assessment of clinical skills competence performance. *Acad Med*, 65, 63-67.

Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Ryff, C. D. (1995). Psychological well-being in adult life. *Current Directions in Psychological Science*, 4, 99-104.

Warr, P. (1990). The Measurement of well-being and other aspects of mental health. *Journal of Occupational Health Psychology*, 63, 193-210.